

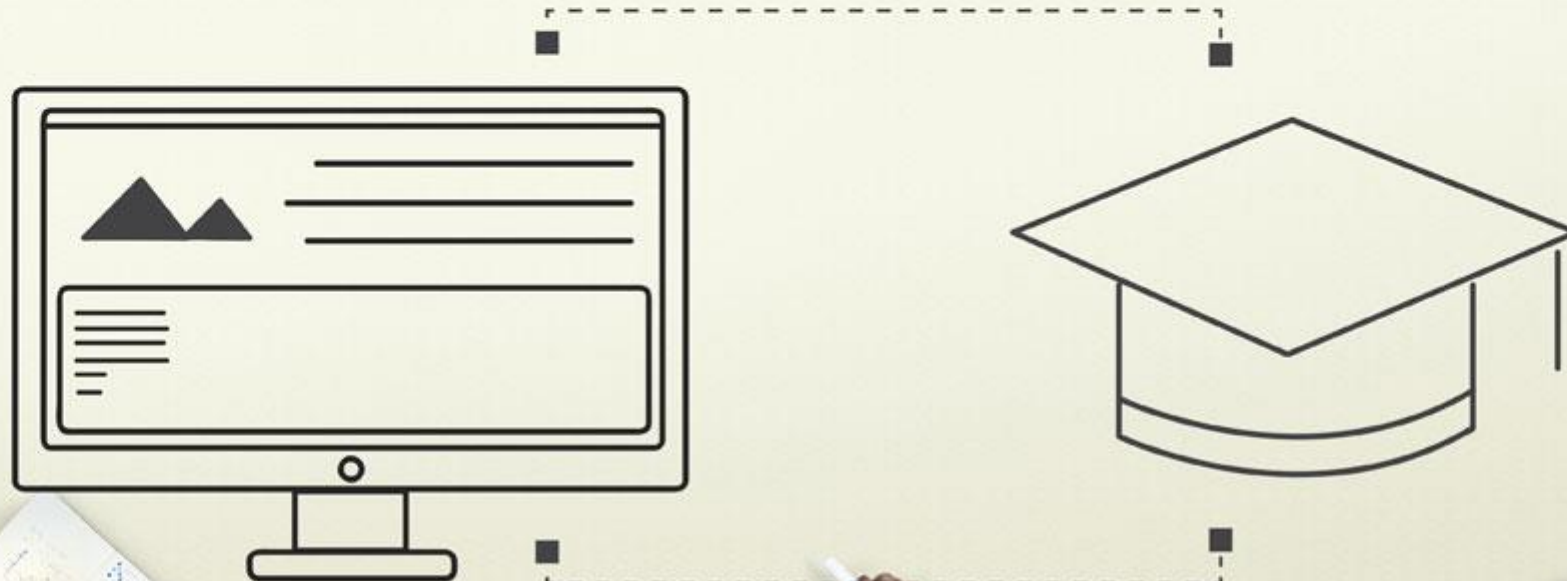

I J E
INSTITUT
DES JURISTES
D'ENTREPRISE

I B J
INSTITUUT
VOOR
BEDRIJFSJURISTEN

De hervorming van de bemiddelingswet: van wetswijziging naar mentaliteitswijziging

Charlotte De Muynck – advocaat NautaDutilh
Sonia Oyserman – bedrijfsjurist Colruyt Group

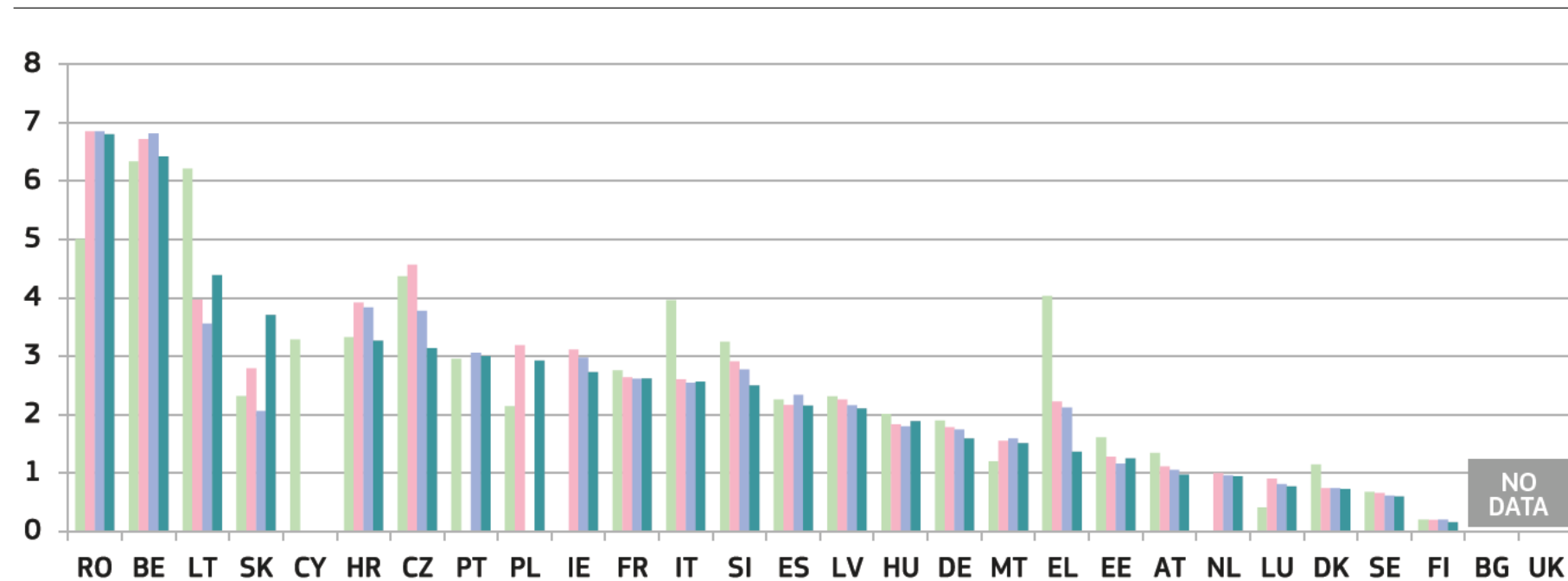

DOELSTELLINGEN VAN DE NIEUWE WET

Number of incoming civil and commercial litigious cases (*) (1st instance/per 100 inhabitants)

2010 2014 2015 2016

Source: CEPEJ study

Bron: 2018 EU Justice Score Board

DOELSTELLINGEN VAN DE NIEUWE WET

- Bemiddeling schaars ingezet : 2017 :
5000 bemiddelingen/1 miljoen gerechtsgeschillen (Tom Wijnant; bemiddelingsbarometer bMediation 2016; K.Geens Het Justitieplan, 2018)
- Doel:
 - Rol ontlasten (Federaal Regeerakkoord dd. 09/10/14, Justitieplan (<https://www.koengeens.be/policy/justitieplan>), Beleidsnota 24/10/18)
 - Burgerlijke procedures efficiënter, minder omslachtig en sneller (<1 jaar na instelling procedure)
 - Oplossingstraject op maat
 - Oplossing gedragen door partijen
- *“De beslechting van een geschil door een rechtbank moet als vangnet dienen wanneer alle andere (minnelijke) oplossingstrajecten niet mogelijk zijn”* (Minister Geens)
- Regel meer zelf!
 - Onderhandel zelf, om snel een oplossing te hebben
 - Schakel een hulplijn in om de onderhandeling te faciliteren als ze vastloopt (bemiddelaar of collaboratief advocaat)
 - Zo niet zet de rechter partijen er actief toe aan of verplicht bemiddeling

WAT IS ER NODIG?

Mindset bij de diverse beroepen:

- Vertrouwen van de bedrijfswereld
 - Professionalisering van het beroep: erkenning onder voorwaarden: zwaardere opleiding, deontologie en beroepsinstituut wordt versterkt
- Betrokkenheid van de magistratuur
 - De magistraat informeert en kan bemiddeling opleggen ambtshalve of op verzoek van een van de partijen
- Openheid van de advocatuur
 - De advocaat krijgt een expliciete en exclusieve rol in de collaboratieve onderhandeling (collaboratieve advocaat)
- Medewerking van gerechtsdeurwaarders
 - Informatie over minnelijke oplossing en bevordering ervan

WAT VERANDERT ER ONDER DE NIEUWE WET?

- I. Promoten van alternatieve geschillenoplossing
 - Campagnes
 - Actoren van justitie
- II. Nieuwe vorm van minnelijke oplossing: de collaboratieve onderhandeling
 - De collaboratieve advocaat
 - Het collaboratief onderhandeld akkoord
- III. Professionalisering van het beroep van erkend bemiddelaar
 - Opleiding: theoretisch + praktisch + bekwaamsheidsexamen
 - Bescherming van het beroep en de titel van “erkend bemiddelaar”
- IV. Inwerkingtreding sedert 12 juli 2018 (o.a. wijzigingen aan vertrouwelijkheid en gerechtelijke bemiddeling)
Uitz: hervorming FBC, erkenning van bemiddelaars en collaboratieve onderhandeling vanaf 1 januari 2019

PROMOTIE VAN ALTERNATIEVE GESCHILLENOPLOSSING

- Door de gerechtsdeurwaarder (art. 519§4 Ger.W.)
 - Minnelijke oplossing nastreven door rechtszoekende te wijzen op mogelijkheid tot bemiddeling, verzoening en elke andere vorm van minnelijke oplossing
- Door de advocaten (art. 444, lid 2 Ger.W.):
 - Informeren over bemiddeling, verzoening en elke andere vorm van minnelijke oplossing
 - Desgevallend bevorderen
- Door de rechter
 - Bevordert in elke stand van het geding een minnelijke oplossing (art. 730/1 Ger.W.)
 - Mogelijkheid partijen te bevragen over minnelijke pogingen + persoonlijke verschijning
 - Schorsen / verdagen van de zaak met oog op verzoening (ambtshalve of op verzoek van één van de partijen)

DEFINITIE VAN BEMIDDELING

- Nieuw artikel 1723/1 Ger.W.:

“Bemiddeling is een vertrouwelijk en gestructureerd proces van vrijwillig overleg tussen conflicterende partijen met de medewerking van een onafhankelijke, neutrale en onpartijdige derde die de communicatie vergemakkelijkt en poogt de partijen ertoe te brengen zelf een oplossing uit te werken”

- Vrijwillige bemiddeling ---> buitengerechtelijke bemiddeling

GERECHTELIJKE BEMIDDELING – AMBTSHALVE BEVEL

- Gerechtelijke bemiddeling kan worden bevolen door de rechter:
 - Artikel 1734 §1 lid 1 Ger.W.:
 - In elke stand van het geding, zolang de zaak niet in beraad is genomen
 - Op gezamenlijk verzoek van de partijen
 - Ambtshalve, maar met instemming van alle partijen
 - Nieuw: Artikel 1734 §1 lid 2 Ger.W.
 - Wanneer rechter van mening is dat een verzoening tussen partijen mogelijk is
 - Op verzoek van één van de partijen (dus geen gezamenlijk verzoek vereist)
 - Ambtshalve, behalve bij unaniem verzet
=> kan worden opgelegd tegen de zin van één of meerdere partijen
 - Na partijen gehoord te hebben
 - Enkel in begin van de procedure (IZ, verdaagde zitting, max. 1M na 1e cc verweerder)

GERECHTELIJKE BEMIDDELING – AANSTELLING BEMIDDELAAR

- Steeds erkend bemiddelaar
- Indien geen akkoord tussen partijen:
 - Aanwijzing door rechter “bij voorkeur bij toerbeurt”
 - “Voor zover mogelijk gevestigd in de buurt van de woonplaats van de partijen”
 - Erkend bemiddelaar

UITBREIDING VAN HET TOEPASSINGSGEBIED

- Elk geschil van vermogensrechtelijke aard, nationaal of grensoverschrijdend, met inbegrip van een geschil waarbij publiekrechtelijke RP betrokken is
- Niet-vermogensrechtelijke geschillen die vatbaar zijn voor bemiddeling
- Geschillen voortvloeiend uit feitelijke samenwoning
- Geschillen onder bijzondere bevoegdheden van familierechtbank (art. 572bis, 3°, 4°, 6°, 7°, 8°, 9°, 10°, 12°, 13°, 14° en 15° Ger.W.)

VERTROUWELIJKHEID

- Basisprincipe:
vertrouwelijkheid van documenten opgemaakt en mededelingen gedaan “*in de loop en ten behoeve van een bemiddelingsprocedure*”
- Niet vertrouwelijk: bemiddelingsprotocol, bemiddelingsakkoord en document om mislukking van de bemiddeling vast te stellen
- NIEUW: vertrouwelijkheid kan worden opgeheven met schriftelijke instemming van de partijen en binnen de grenzen die partijen bepalen
 - => zelfs documenten en mededelingen daterend van vóór de aanvang van het bemiddelingsproces !!! (Nieuw art. 1728§1 lid 3 Ger.W.)

DE ERKEND BEMIDDELAAR

- Verbod voor magistraten en griffiers om op te treden als bezoldigd bemiddelaar (uitzonderingen (art. 298 Ger.W.))
- Enkel bemiddelingsakkoord getekend door erkend bemiddelaar kan worden gehomologeerd tot uitvoerbare titel
- Strafsancties ! (art. 227quater Ger.W.)
 - voor abusief gebruik van de titel van “erkend bemiddelaar”
 - voor beroepsmatig bemiddelen door niet-erkende bemiddelaars behalve voor geschillen tussen ondernemingen
- Opleiding (art. 1726 §1, 2° Ger.W.)
 - theoretische opleiding met juridische component + praktische vorming in bemiddelingsvaardigheid en bemiddelingsproces
 - geslaagd zijn voor evaluatieproeven
 - 90 uren opleiding ---> 120 uren opleiding

COLLABORATIEVE ONDERHANDELINGEN

- Definitie (art. 1738 Ger.W.):

“een vrijwillige en vertrouwelijke procedure van geschillenoplossing door onderhandeling, waarbij conflicterende partijen en hun respectieve advocaten betrokken zijn en laatstgenoemden optreden in het kader van een exclusief en beperkt mandaat van bijstand en adviesverlening teneinde een minnelijk akkoord te bewerkstelligen”

- Verbintenissen partijen:
 - Géén geding opstarten of voortzetten tijdens de collaboratie onderhandelingen (art. 1741 §1, 3° Ger.W.)
 - Alle documenten en informatie delen die nuttig kan zijn voor de oplossing van het geschil

COLLABORATIEVE ONDERHANDELINGEN

- De collaboratieve advocaat
 - Alleen advocaten die een bijzondere opleiding hebben genoten en erkend zijn
 - Exclusief mandaat:
beperkt tot bijstaan en raadgeven tijdens de collaboratieve onderhandeling met het oog op het bereiken van een onderhandeld akkoord (art. 1743 Ger.W.)
 - Verplichte terugtrekking van de collaboratieve advocaat bij einde collaboratieve onderhandeling
- Collaboratief onderhandeld akkoord
=> kan niet worden gehomologeerd tot uitvoerbare titel

BEMIDDELING VERSUS ONDERHANDELING

Bemiddeling	Onderhandeling	Collaboratieve onderhandeling
Tussenkost neutrale derde (bemiddelaar)	Advocaat kan tussenkomen	Geen tussenkost neutrale derde Tussenkost collaboratieve advocaat
Rechter kan bemiddelingspoging opleggen, ambtshalve of op verzoek		Bevel van rechter kan enkel als beiden akkoord zijn, niet ambtshalve (!) (in elke stand van geding, voor sluiting van de debatten)
Verzoek en protocol schorsen de verjaring	Geen schorsing van de verjaring	Protocol schorst de verjaring
Vertrouwelijkheid van documenten en mededelingen gedaan in de loop en ten behoeve van bemiddeling Vertrouwelijkheid kan worden opgeheven mits schriftelijk akkoord partijen	Geen vertrouwelijkheid	Vertrouwelijkheidsregels zoals bij bemiddeling (art 1728 Ger.W.)
Geen andere verplichting voor partijen dan vertrouwelijkheid		Partijen delen alle informatie nuttig voor de oplossing en werken loyaal eraan mee + geen geding opstarten of voortzetten tijdens collaboratieve onderhandeling
Bemiddelingsakkoord kan gehomologeerd worden door de rechtbank en uitvoerbaar verklaard	Dading kan niet gehomologeerd worden	Geen homologatie of uitvoerbaarverklaring voorzien

QUIZ

1. Voordelen/nadelen van een gerechtsprocedure
2. Voordelen/nadelen van een zelf uitgewerkte oplossing

BEMIDDELING VERSUS GERECHTELIJKE PROCEDURE

Business solution	Legal solution
De-escalatie van het conflict	Conflict blijft bestaan, de ontstaansreden is niet weg
Outcome = oplossing!	Outcome = • best case: oplossing; • worst case: schadevergoeding, bevel van de rechtbank, beslag ➔ Bewaring/herstel van rechten, oordeel over recht
Business relatie kan behouden of verbeterd worden ➔ Duurzaamheid	Business relatie = • best case: beschadigd • worst case : over and out
SAMEN oplossingen vinden	Polarisatie
Business creëren (heden en toekomst)	Correctie van het verleden
Belangen worden (deels) verzoend	Discussie over juridisch gelijk (principes)
Tijd en kosten besparing	Lange duur(+635 d), kostelijke debatten
Controle over de oplossing (gedragen)	Beslissing opgelegd door een derde
Effectief risico management	Lange termijn oplossing van juridische vraag
Vertrouwelijk	Openbaar

BEMIDDELING VERSUS ARBITRAGE

Bemiddeling	Arbitrage
Eigen oplossing	Beslist door een derde
Relatie wordt behouden/versterkt	Arbitrage: 1 ervaring, relatie niet behouden, conflict niet opgelost – storting provisie!
Samen	Gelijk- ongelijk
Lage kost	Hoge kost
	Heel gerichte vragen uitbesteden zonder beroep

PRAKTISCHE BENADERING DOOR DE BEDRIJFSJURIST

- De bedrijfsjurist kan zijn werkgever faciliteren bij het toepassen van een effectief beheer van geschillen (“effective dispute resolution”, “EDR”)
 - I. Concrete cases
 - II. Policy
- Startpunt: behoefte van het bedrijf?

ROL VAN DE BEDRIJFSJURIST

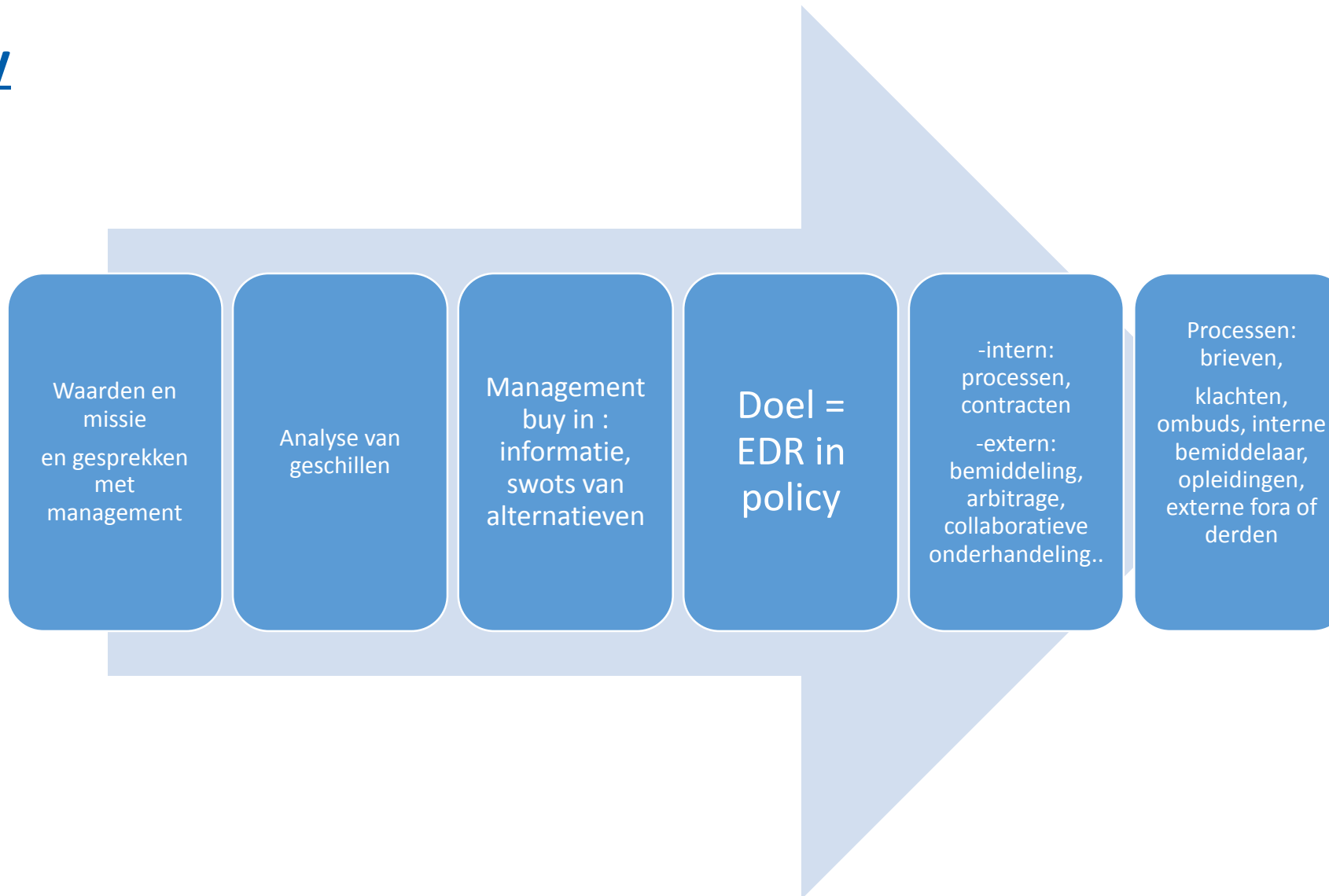
I. Concreet dossier:

- Behoeftte bepalen van het bedrijf in de concrete case
- Oplossing aanbevelen:
 1. Actief tussenkomen vóór het ontstaan van een conflict of geschil :
 - ontmijnen, bemiddelende rol spelen door actief luisteren, verbindende communicatie
 - ondersteunen bij de onderhandeling, of ze zelf voeren;
 2. Advies over procesverloop (opstarten van een collaboratieve onderhandeling, bemiddeling, arbitrage of gerechtsprocedure)
 3. Keuze van personen: bemiddelaar, arbiter, advocaat, partijen die werkgever vertegenwoordigen (mandaat, beslissingsbevoegdheid, temperament)
 4. Informatie uitwisseling begeleiden
 5. Zo gewenst advies tot opstart arbitrage of gerechtsprocedure.

KEUZE MAKEN?

[illegible]

II. Policy

PRAKTISCHE BENADERING DOOR DE BEDRIJFSJURIST

- Duurzaam ondernemen, wat is dat op juridisch vlak?
 - Welke partner willen we zijn voor onze klanten, leveranciers, overheden?
 - Hoe staan we tegenover geschillen?

Betrouwbare business partner

**Lange termijn business
relaties → zoveel mogelijk
minnelijke akkoorden**

Partner van de overheid in
het publieke debat

→ Inspiratie bieden op de
weg voorwaarts

PRAKTISCHE BENADERING DOOR DE BEDRIJFSJURIST

Preventie waar mogelijk: DIALOOG

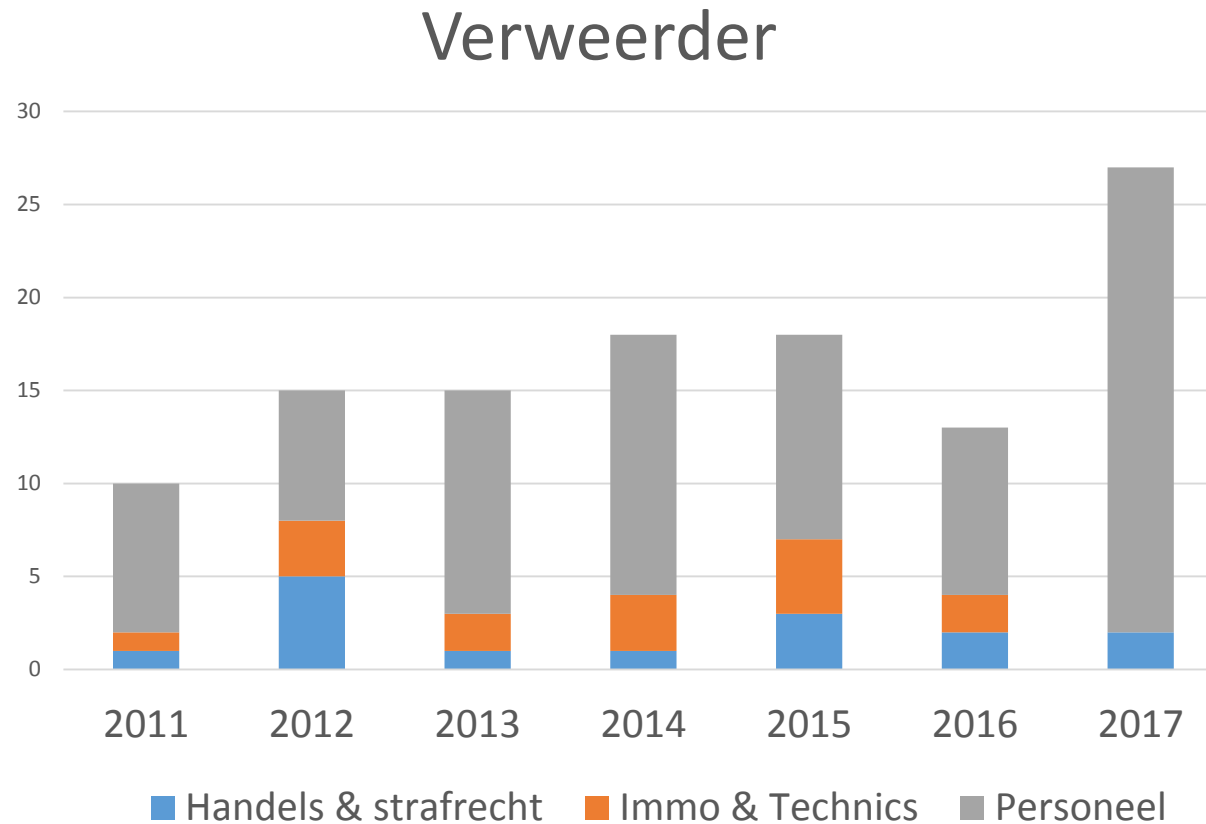
- Verbindende communicatie
- HR: PO, "VPZ"
- Comin
- Discussies, geschillen:
 - klacht is een aanleiding om onze processen te herbekijken
 - minnelijk akkoord waar mogelijk (85-99,99%)
 - als dit niet lukt, bemiddeling => bemiddelingsclausules; nog geen bemiddelingen gevoerd- eigen akkoorden
- Processen :
 - directie beslist over aangetekende brieven, gerechtelijke procedures
 - vrijwillige platforms: ketenoverleg, SCI, Ombudsman voor de handel

Business relations
Business solutions
Time!
Cost
Reputation

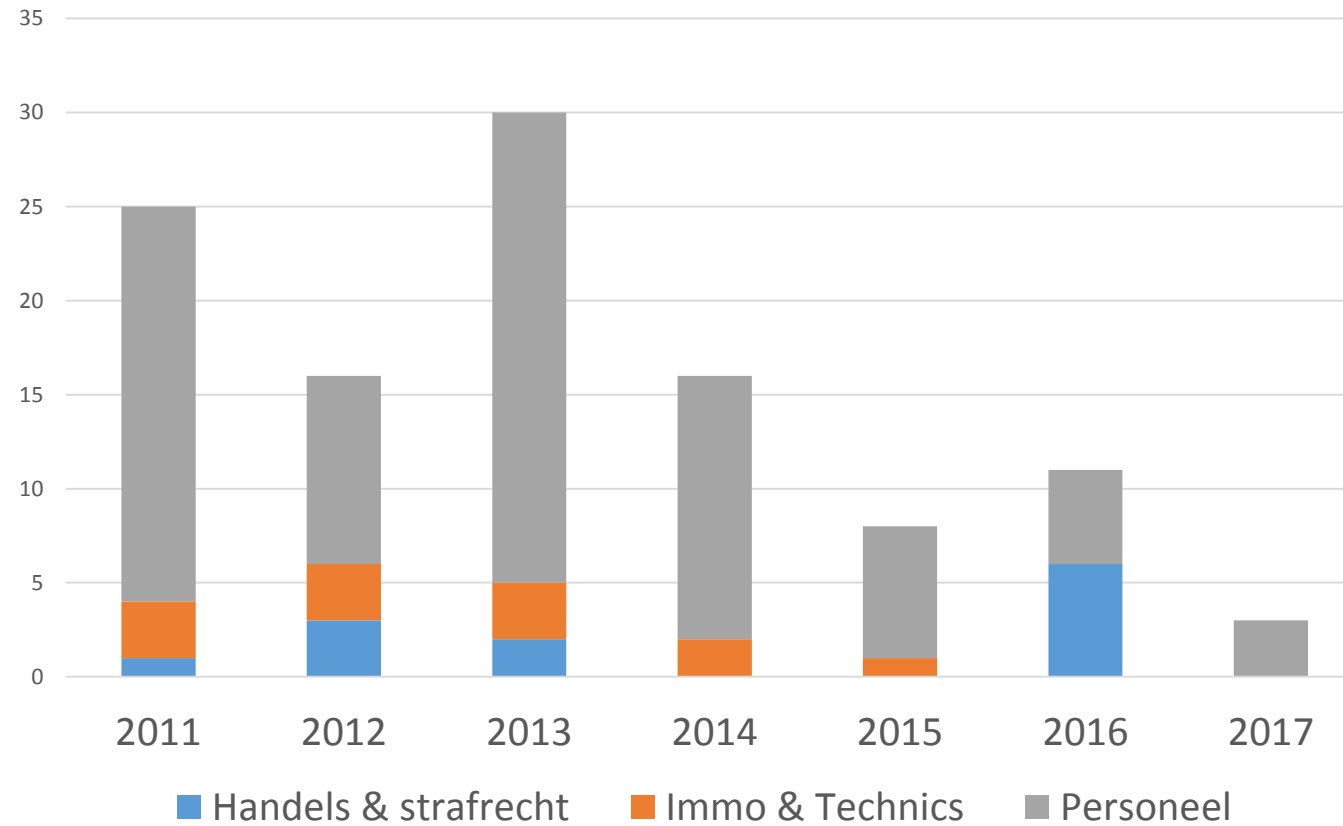

PRAKTISCHE BENADERING DOOR DE BEDRIJFSJURIST

- Colruyt Group gerechtelijke procedures

Eiser

PRACTICE GROUP ADR

Oproep!!

Samen met andere bedrijven willen we:

1. Ervaringen uitwisselen, best practices: hoe geschillen vermijden en duurzaam beheren als ze toch voorkomen?
2. Info over ADR
3. Traject ondersteunen binnen bedrijf

ROUND TABLE FOR SUSTAINABLE DISPUTE MANAGEMENT

Oproep!!

Samen met andere bedrijven willen we:

1. Ervaringen uitwisselen, best practices: hoe geschillen vermijden en duurzaam beheren als ze toch voorkomen?
2. Platform kan een sterk signaal uitsturen over de behoefte van bedrijven met betrekking tot conflictbeheer;
3. Gesprekspartner van de overheden en juridische dienstverleners in het debat over de invulling van die behoeften;
4. Wetenschappelijk onderzoek ondersteunen over duurzaam conflict beheer;
5. Bijdragen tot een cultuurverandering in verband met conflict beheer in België.

VRAGEN?

Charlotte De Muynck

Advocaat NautaDutilh

Charlotte.demuynck@nautadutilh.com

Sonia Oyserman

Bedrijfsjurist Colruyt Group

sonia.oyserman@colruytgroup.com